

Kommunledningsförvaltningen
Pernilla Madesäter
0171-62 54 89
pernilla.madesater@enkoping.se

Kommunstyrelsen

Svar på motion - Inför språkrav i svenska för anställning inom omsorgen

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige

Motionens i sin helhet avslås.

Beskrivning av ärendet

Kristjan Valdimarsson (SD) har den 27 oktober 2020 inkommit med en motion där följande yrkanden lämnas:

- att kommunen utreder de resursmässiga förutsättningar för utbildning av nyanlända och andra som söker anställning inom vård och omsorg med bristande språkkunskaper motsvarande Socialstyrelsens rekommendation.
- att berörda förvaltningar tar fram ett språktest som kan styrka en tillräckligt hög nivå i det svenska språket
- att inte anställa någon som inte följer Socialstyrelsens rekommendationer om minimikrav i det svenska språket.

Motionären framför även att språkraven varierar mellan kommuner men i de flesta fall krävs SFI-D nivå. Socialstyrelsens rekommendation är att äldreomsorgens medarbetare ska ha "förmåga att förstå, tala, läsa och skriva svenska", det finns alltså inga formella språkrav för att få arbeta inom äldreomsorgen i Sverige. Motionären anser att är nödvändigt att denna rekommendation ändras till ett krav på att äldreomsorgens medarbetare enligt ett fastställt nationellt minimikrav ska behärska det svenska språket.

Motionen har skickats på remiss till vård- och omsorgsförvaltningen som i sitt yttrande skriver att, en viktig förutsättning för att ge vård- och omsorgsinsatser av rätt kvalitet utifrån individens behov är att medarbetare inom förvaltningen har goda kunskaper i svenska språket när det gäller tal, skrift och läsförståelse. En nationell vägledning till utbildningsförvaltningar och övriga berörda vad gäller krav på språknivå finns i SOFS 2011:12. Av yttrandet från vård- och omsorgsnämnden framgår att förvaltningen i nuläget arbetar i enlighet med intentionerna i motionen

genom krav på kunskap inom det svenska språket i samband med rekrytering av personal.

För att få en bra bild av den sökandes språkkunskaper behöver ett språktest innehålla flera olika delar som tal, skrift och läsförståelse. Att leda en person i genomförandet av testet och sedan tolka resultatet krävs särskilda kunskaper. Effekten blir osäker då det kan finnas olika sätt att bedöma språkkunskaper. För att den sökande ska uppfylla kraven på kunskapsnivån motsvarande Socialstyrelsens rekommendation krävs någon form av intyg på att denne har gjort ett språktest enligt ovan. När sådant test blir allmänt vedertaget kommer förvaltningen att följa de rekommendationer Socialstyrelsen tar fram.

Kommunledningsförvaltningens bedömning

1. Motionären har för det första yrkat att kommunen utreder de resursmässiga förutsättningar för utbildning av nyanlända och andra som söker anställning inom vård och omsorg med bristande språkkunskaper motsvarande Socialstyrelsens rekommendation.

För att kunna utreda de resursmässiga behoven för att genomföra en utbildning behöver kommunen veta vilken kunskapsnivå som krävs för att bli godkänd. Regeringen gav i april 2022 Socialstyrelsen i uppdrag (S2022/02057) att ta fram ett stöd för att underlätta för verksamheterna att bedöma vilka kunskaper i svenska språket som personalen behöver för arbetsuppgifter inom äldreomsorgen. Genom stödet ska verksamheterna få vägledning i bedömningen av om personalen har tillräckliga kunskaper i det svenska språket för aktuella arbetsuppgifter. Uppdraget ska redovisas senast 28 januari 2023.

Kommunledningsförvaltningen bedömer att det inte går att utreda utbildningsbehovet och vilka resurser som krävs förrän Socialstyrelsen färdigställt sitt uppdrag.

2. För det andra yrkar motionären att berörda förvaltningar ska ta fram ett språktest som kan styrka en tillräckligt hög nivå i det svenska språket.

Kommunledningsförvaltningen anser, såsom vård- och omsorgsnämnden också framhållit, att det krävs särskilda kunskaper för att utforma och genomföra ett korrekt språktest. Det är viktigt att samma språkkrav ställs oberoende av var i landet, eller hos vilken arbetsgivare, personen arbetar. Därför bedömer kommunledningsförvaltningen att kommunen ska invänta resultatet av Socialstyrelsens uppdrag och följa dess rekommendationer.

3. För det tredje yrkar motionären att kommunen inte ska anställa någon som inte uppfyller Socialstyrelsens rekommendationer om minimikrav i det svenska språket.

Enligt vård- och omsorgsnämnden följs Socialstyrelsens rekommendationer vid anställning varför yrkandet redan uppfylls.

Motionen ska mot bakgrund av vad som nu framkommit avslås.

Ekonomiska konsekvenser

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Sociala konsekvenser

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Miljökonsekvenser

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Åsa Olsson
Utrednings- och kanslichef
Enköpings kommun

Pernilla Madesäter
Strateg
Enköpings kommun

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, kommunledningsförvaltningen, 2023-01-09
Protokollsutdrag, kommunfullmäktige, 2022-03-14 §34
Uppdraget från regering till Socialstyrelsen, S2022/02057
Kommunstyrelsen, utdrag 22-02-22 §46
Remissvar, vård- och omsorgsnämnden, 2021-03-31,
Protokollsutdrag, kommunfullmäktige, 2020-11-16 §153
Motion, Inför språkkrav i svenska för anställning inom omsorgen, 2020-10-23

Kopia till:
[Klicka här för att ange text.](#)

Paragraf 34

Ärendenummer KS2020/731

Svar på motion - Inför språkrav i svenska för anställning inom omsorgen

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar att motionen ska beredas ytterligare.

Sammanfattning

Kristjan Valdimarsson (SD) lämnade den 27 oktober 2020 in en motion till kommunfullmäktige om att införa språkrav i svenska för anställning inom omsorgen.

Enligt kommunallagen (2017:725) 5 kap 35 § ska en motion beredas på sådant sätt att fullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det att motionen väcktes. Om beredningen inte kan avslutas inom denna tid, ska detta och vad som framkommit vid beredningen anmälas till fullmäktige inom samma tid. Fullmäktige får då avskryva motionen från vidare handläggning.

Tidsfristen för att bereda motionen så att ett beslut kan fattas inom ett år har passerat, med anledning av det återrapporteras vad som hittills framkommit i beredningen.

Ärendets beredning

Motionen har skickats på nämndsremiss till vård- och omsorgsnämnden den 1 februari 2021. Nämnden ombads inkomma med svar gällande motionen i sin helhet.

Svaret från vård- och omsorgsnämnden inkom den 21 april 2021, § 41. De bedömer att de följer de rekommendationer och riktlinjer, vad gäller det svenska språket, när det anställer personer med svenska som andraspråk. Det finns i dagsläget inga vedertagna språkstest.

Kommunledningsförvaltningen bedömer att motionen inte är färdigberedd och att det finns behov av att inhämta remissvar från utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden. Med anledning av personalomsättningar på kommunledningsförvaltningen har beredningen av motionen dragit ut på tiden.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag, kommunstyrelsen, 2022-02-22, § 46

Protokollsutdrag, kommunstyrelsens arbetsutskott, 2022-02-08, § 35

Tjänsteskrivelse, kommunledningsförvaltningen, 2022-01-20

Motion, inför språkrav i svenska för anställning inom omsorgen,
Sverigedemokraterna, 2020-10-09

Protokollsutdrag, kommunfullmäktige, 2020-11-16, § 153

Nämndsremiss till vård- och omsorgsnämnd, 2021-02-01

Protokollsutdrag, remissvar, vård- och omsorgsnämnden, 2021-04-21

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen, för åtgärd

2022-04-07
S2022/02057 (delvis)

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag att ta fram ett språkbedömningsstöd för verksamheter inom äldreomsorgen

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram ett stöd för att underlätta för verksamheterna att bedöma vilka kunskaper i svenska språket som personalen behöver för arbetsuppgifter inom den del av äldreomsorgen som avser kommunernas socialtjänst. Genom stödet ska verksamheterna få vägledning i bedömningen av om personalen har tillräckliga kunskaper i det svenska språket för aktuella arbetsuppgifter. Stödet ska vara frivilligt för verksamheterna att använda.

Vid genomförandet av uppdraget att ta fram ett språkbedömningsstöd ska myndigheten föra en dialog med berörda myndigheter och andra relevanta aktörer.

Socialstyrelsen får för uppdragets genomförande använda totalt 1 000 000 kronor under 2022. Kostnaderna ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, för budgetår 2022 uppförda anslaget 4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet, anslagsposten 11 Utvecklingsmedel – Socialstyrelsen. Socialstyrelsen ska senast den 28 februari 2023 lämna en skriftlig redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Redovisningen av uppdraget ska hänvisa till diarienumret för detta beslut

Skälen för regeringens beslut

Det är centralt att personalen har rätt kompetens för sina arbetsuppgifter för att äldre ska känna sig trygga med den vård och omsorg som ges. Vidare är språkkunskaper och förmåga att kommunicera både muntligt och skriftligt

en grundförutsättning för att personalen ska kunna utföra arbetet inom äldreomsorgen på ett säkert sätt. Det är den enskilda arbetsgivaren som måste ställa krav vid rekrytering utifrån verksamhetens behov av kvalitet och kompetens. Enligt 3 kap. 3 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453) ska det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet för utförandet av uppgifter inom socialtjänsten. I Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2011:12) om grundläggande kunskaper hos personal som arbetar i socialtjänstens omsorg om äldre anges vidare att personalen bör ha förmåga att förstå, tala, läsa och skriva svenska.

Inspektionen för vård och omsorg, IVO, har i sina iakttagelser från 2019 rapporterat om kvalitetsbrister gällande personalens språkliga kompetens (Vad har IVO sett 2019?). Coronakommissionen har påtalat att kommunerna måste genomföra språkutbildningsinsatser för omsorgspersonal som saknar tillfredsställande språkkunskaper (SOU 2020:80). Betydelsen av att personalen har nödvändiga kunskaper i det svenska språket har framkommit även i andra utredningar som berör personalens kompetens, som Stärkt kompetens i vård och omsorg (SOU 2019:20) och Vilja välja vård och omsorg – En hållbar kompetensförsörjning inom vård och omsorg om äldre (SOU 2021:52).

Regeringen instämmer i att det är angeläget att personalen har nödvändiga språkkunskaper och bedömer att ett språkbedömningsstöd skulle kunna bidra till att stärka förutsättningarna för en god vård och omsorg om äldre. Språkbedömningsstödet är främst tänkt att användas vid nyrekrytering av personal men ska också kunna användas vid bedömning av om befintlig personal har behov av att stärka sina kunskaper i det svenska språket.

På regeringens vägnar

Lena Hallengren

Ylva Lindblom

Kopia till

Statsrådsberedningen
Finansdepartementet/Budgetavdelningen
Sveriges Kommuner och Regioner

Paragraf 46

Ärendenummer KS2020/731

Motion - Inför språkkrav i svenska för anställning inom omsorgen

Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige beslutar att motionen ska beredas ytterligare.

Sammanfattning

Kristjan Valdimarsson (SD) lämnade den 27 oktober 2020 in en motion till kommunfullmäktige om att införa språkkrav i svenska för anställning inom omsorgen.

Enligt kommunallagen (2017:725) 5 kap 35 § ska en motion beredas på sådant sätt att fullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det att motionen väcktes. Om beredningen inte kan avslutas inom denna tid, ska detta och vad som framkommit vid beredningen anmälas till fullmäktige inom samma tid. Fullmäktige får då avskryva motionen från vidare handläggning.

Tidsfristen för att bereda motionen så att ett beslut kan fattas inom ett år har passerat, med anledning av det återrapporteras vad som hittills framkommit i beredningen.

Ärendets beredning

Motionen har skickats på nämndsremiss till vård- och omsorgsnämnden den 1 februari 2021. Nämnden ombads inkomma med svar gällande motionen i sin helhet.

Svaret från vård- och omsorgsnämnden inkom den 21 april 2021, § 41. De bedömer att de följer de rekommendationer och riktlinjer, vad gäller det svenska språket, när det anställer personer med svenska som andraspråk. Det finns i dagsläget inga vedertagna språktest.

Kommunledningsförvaltningen bedömer att motionen inte är färdigberedd och att det finns behov av att inhämta remissvar från utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden. Med anledning av personalomsättningar på kommunledningsförvaltningen har beredningen av motionen dragit ut på tiden.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag, kommunstyrelsens arbetsutskott, 2022-02-08, § 33

Tjänsteskrivelse, kommunledningsförvaltningen, 2022-01-20

Motion, inför språkrav i svenska för anställning inom omsorgen,
Sverigedemokraterna, 2020-10-09

Protokollsutdrag, kommunfullmäktige, 2020-11-16, § 153

Nämndsremiss till vård- och omsorgsnämnd, 2021-02-01

Protokollsutdrag, remissvar, vård- och omsorgsnämnden, 2021-04-21

Vård- och omsorgsförvaltningen
Maria Palm
0171-62 56 78
maria.palm@enkoping.se

Vård- och omsorgsnämnden

Svar på nämndremiss - Motion - Inför språkrav i svenska för anställning inom omsorgen

Förslag till beslut

Förslag till vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden antar förvaltningens förslag till svar på remiss som sitt eget och överlämnar det till kommunledningskontoret.

Beskrivning av ärendet

Vård- och omsorgsnämnden har via kommunledningsförvaltningen fått en remiss på en motion gällande språkrav i svenska för anställning inom omsorgen.

I motionen står:

- att kommunen utreder de resursmässiga förutsättningarna för utbildning av nyanlända och andra som söker anställning inom vård och omsorg med bristande språkkunskaper motsvarande socialstyrelsens rekommendation.
- att berörda förvaltningar tar fram ett språktest, som kan styrka en tillräckligt hög nivå i det svenska språket.
- att inte anställa någon som inte följer Socialstyrelsens rekommendationer om minimikrav i det svenska språket.

Svar önskas till kommunledningsförvaltningen senast 30 april.

Vård- och omsorgsförvaltningens bedömning

Vård- och omsorgsförvaltningens kärnuppdrag är att ge vård och omsorg. En viktig förutsättning för att ge vård- och omsorgsinsatser av rätt kvalitet utifrån individens behov är att medarbetare inom förvaltningen har goda kunskaper i svenska språket när det gäller tal, skrift och läsförståelse. Ansvar för utbildning inom området kan dock inte ligga inom vård- och omsorgsnämndens ansvar då varken kompetens eller resurser för detta finns. Uppdraget bör vara en naturlig del inom ramen för utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens (UAN) ansvarsområde där uppdrag och uppföljningsansvar för olika utbildningsanordnare på olika nivåer finns. Inom

ramen för UAN:s ansvar finns också Jobbcentrums uppdrag där ett samarbete med arbetsförmedlingen är upprättat. Även här fångas potentiella medarbetare för vård- och omsorgsområdet och en kvalitetssäkring gällande språkkompetens bör finnas också i detta spår.

En nationell vägledning till utbildningsförvaltningar och övriga berörda vad gäller krav på språknivå finns i SOFS 2011:12. För att få en bra bild av den sökandes språkkunskaper behöver ett språktest innehålla flera olika delar som tal, skrift och läsförståelse. Att leda en person i genomförandet av testet och sedan tolka resultatet krävs särskilda kunskaper. Därför behöver sådana test genomföras i samband med den språkutbildning som beskrivits i stycket ovan eller i kontakterna med Jobbcentrum och arbetsförmedlingen.

För att den sökande ska uppfylla kraven på kunskapsnivån motsvarande Socialstyrelsens rekommendation krävs någon form av intyg på att denne har gjort ett språktest enligt ovan. När sådant test blir allmänt vedertaget kommer förvaltningen att följa de rekommendationer/riktlinjer socialstyrelsen tar fram. Om rekommendationerna/riktlinjerna är att intyg ska begäras innan anställning kommer det att bli en del i rekryteringsprocessen inom vård- och omsorgsförvaltningen.

Maria Palm
Äldreomsorgschef
Vård- och omsorgsförvaltningen
Enköpings kommun

Kopia till:
Kommunledningsförvaltningen

Kommunledningsförvaltningen
Pernilla Madesäter
0171-62 54 89
pernilla.madesater@enkoping.se

Nämndremiss- Inför språkrav i svenska för anställning inom omsorgen

En motion har inkommit gällande språkrav i svenska för anställning inom omsorgen.

Remissen vänder sig till vård- och omsorgsnämnden:

- att kommunen utreder de resursmässiga förutsättningarna för utbildning av nyanlända och andra som söker anställning inom vård och omsorg med bristande språkkunskaper motsvarande socialstyrelsens rekommendation.
- att berörda förvaltningar tar fram ett språktest, som kan styrka en tillräckligt hög nivå i det svenska språket.
- att inte anställa någon som inte följer Socialstyrelsens rekommendationer om minimikrav i det svenska språket.

Svar önskas till kommunledningsförvaltningen senast 30 april

Med vänlig hälsning

Pernilla Madesäter
Social hållbarhetsstrateg
Enköpings kommun

Paragraf 153

Ärendenummer KS2020/731

Motion - Inför språkrav i svenska för anställning inom omsorgen

Beslut

Motionen skickas till kommunstyrelsen för beredning.

Beskrivning av ärendet

Kristjan Valdimarsson (SD) har den 27 oktober 2020 inkommit med en motion där följande yrkanden lämnas:

- att kommunen utreder de resursmässiga förutsättningar för utbildning av nyanlända och andra som söker anställning inom vård och omsorg med bristande språkkunskaper motsvarande socialstyrelsens rekommendation.
- att berörda förvaltningar tar fram ett språktest som kan styrka en tillräckligt hög nivå i det svenska språket
- att inte anställa någon som inte följer Socialstyrelsens rekommendationer.

Kopia till:
Kommunstyrelsen, för åtgärd

MOTION TILL ENKÖPINGS KOMMUNFULLMÄKTIGE

Inför språkrav i svenska för anställning inom omsorgen

Det är positivt att personer med utländsk bakgrund väljer att arbeta inom äldreomsorgen, men då måste också språkkunskaperna i svenska räckas till.

Inom de närmsta åren kommer äldreomsorgen kräva ett gigantiskt behov av personal enligt Sveriges Kommuner och Regioner. Detta behov uppskattas till cirka 67 000 fler anställda inom äldreomsorgen. Tidningen Kommunalarbetaren har skildrat hur bristande språkkunskaper kan leda till allvarliga situationer för de äldre.

Språkraven varierar mycket mellan kommuner men i de flesta fall krävs SFI-D nivå. Vi anser att det är för lågt ställda krav, i likhet med vad Socialstyrelsen rekommenderar, att man ska ligga på en högre nivå, som motsvarar godkänd kurs i svenska som andraspråk på gymnasienivå. Det är ett steg över nuvarande kravet.

Allt för att de äldre ska känna trygghet och tillit inom vården. Vi Sverigedemokrater tycker våra äldre är värda detta efter ett långt arbetsliv.

Många privata aktörer ställer redan krav på språktest.

Kommunal har i en rapport publicerad i oktober 2019, visat hur problematiken med bristande språkkompetens just då såg ut. Rapporten visar exempelvis att hela 73 procent av de tillfrågade uppgav att språkförbistring bland annat leder till högre stress hos personalen, ökad oro bland brukarna och att vissa uppgifter inte blir genomförda på ett adekvat sätt. Kommunal menar nu också att tillräckliga kunskaper i svenska språket är viktigt när det exempelvis handlar om att förklara hur skyddsutrustning används. Trots denna alarmerande rapport och IVO:s egna observationer ingår inte hur stora och vilka konsekvenser språkförbistringarna inom äldreomsorgen fått under covid-19-pandemin i tillsynsuppdraget.

Språkförbistring hos personalen har länge varit ett problem inom svensk äldreomsorg.

Att omsorgspersonalen kan förstå och göra sig förstådd är en grundläggande förutsättning för att alla som behöver vård och omsorg ska kunna vara trygga i sin

vardag. Detta gäller inte minst en gammal människa som kanske också drabbats av demenssjukdom eller nedsatt hörsel. Nu står vi inför en situation som gör gällande att problemet med bristande språkkunskaper hos de anställda kan ha lett till den stora smittspridningen inom äldreården som lett till att tusentals äldre mist livet.

En annan minst lika viktig aspekt är hanteringen av läkemedel till de boende. Språkförbistringens effekter kan bli förödande om fel medicin och eller fel dos delas ut till patienten och för den som begått misstaget.

I dag har Socialstyrelsen endast en rekommendation om att äldreomsorgens medarbetare ska ha "förmåga att förstå, tala, läsa och skriva svenska", det finns alltså inga formella språkkrav för att få arbeta inom äldreomsorgen i Sverige. Det är nödvändigt att denna rekommendation ändras till ett krav på att äldreomsorgens medarbetare enligt ett fastställt nationellt minimikrav ska behärska det svenska språket.

Mot bakgrund av ovanstående yrkar Sverigedemokraterna i Enköping

- att kommunen utreder de resursmässiga förutsättningarna för utbildning av nyanlända och andra som söker anställning inom vård och omsorg med bristande språkkunskaper motsvarande socialstyrelsens rekommendation.
- att berörda förvaltningar tar fram ett språktest, som kan styrka en tillräckligt hög nivå i det svenska språket.
- att inte anställa någon som inte följer Socialstyrelsens rekommendationer om minimikrav i det svenska språket.

Kristjan Valdimarsson

Sverigedemokraterna i Enköping

Enköping den 19 oktober 2020